

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ

для практичних, самостійних занять
та виконання контрольних робіт
із навчальної дисципліни

«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН»

*(для студентів денної та заочної форм навчання
усіх спеціальностей університету)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2018

Методичні рекомендації та завдання для практичних, самостійних занять та виконання контрольних робіт із навчальної дисципліни «Правове регулювання міжнародних економічних відносин» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей університету) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : І. І. Килимник, А. В. Домбровська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 10 с.

Укладачі: канд. юрид. наук, доц. І. І. Килимник,
 канд. юрид. наук, доц. А. В. Домбровська

Рецензенти:

Т. А. Коляда, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності ХНУМГ ім. О. М. Бекетова;

А. М. Бровдій, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності ХНУМГ ім. О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 1 від 30.08.2017.

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Правове регулювання міжнародних економічних відносин» є підготовка спеціалістів у галузі господарських відносин з іноземним елементом та міжнародного комерційного обміну.

Головними завданнями вивчення дисципліни «Правове регулювання міжнародних економічних відносин» є формування у студента: знань про основні засади правового регулювання зовнішньоекономічних відносин; умінь орієнтуватися в чинному законодавстві, аналізувати зміст нормативних актів, застосовувати теоретичні знання та принципи нормативних актів на практиці; навичок щодо роботи з нормативно-правовими актами, правильного користування юридичною термінологією, правильного застосування правових норм у професійній діяльності.

На лекційних заняттях студенти отримують необхідні знання про таке: поняття та види зовнішньоекономічної діяльності; особливості державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; головні повноваження державного органу з питань регулювання зовнішньоекономічної діяльності; зміст зовнішньоекономічних відносин; методи правового регулювання зовнішньоекономічних відносин; поняття та види джерел правового регулювання зовнішньоекономічних відносин; поняття та види норм, що регулюють зовнішньоекономічні відносини; правове становище учасників зовнішньоекономічних відносин; порядок вирішення спорів за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів; порядок визнання та виконання рішень іноземних судів; порядок визнання та виконання арбітражних рішень; порядок вчинення нотаріальних дій у сфері міжнародних економічних відносин; особливості правового регулювання зовнішньоекономічного контракту; головні різновиди зовнішньоекономічного контракту та особливості правового регулювання різноманітних зовнішньоекономічних договорів; порядок застосування захисних застережень у зовнішньоекономічному контракті; порядок здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом.

Найскладніші та найпроблемніші питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять.

**ТЕМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ І ВИВЧЕННЯ
МОДУЛЬ 1 ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

Тема 1 Поняття та зміст зовнішньоекономічних відносин

1. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності.
2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
3. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Зміст зовнішньоекономічних відносин.
6. Методи правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.

Тема 2 Джерела правового регулювання зовнішньоекономічних відносин. Поняття та види норм, що регулюють зовнішньоекономічні відносини

1. Поняття та види джерел правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
2. Міжнародні договори як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
3. Внутрішнє законодавство як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
4. Судова та арбітражна практика як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
5. Звичай як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
6. Матеріально-правові норми як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
7. Уніфіковані норми. Поняття та види.
8. Поняття та види колізійних норм.
9. Типи колізійних прив'язок.
10. Порядок застосування колізійних норм.

Тема 3 Правове становище учасників зовнішньоекономічних відносин. Колізійні норми щодо регулювання відносин власності

1. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та види.
2. Правове становище іноземних контрагентів.
3. Держава як учасник зовнішньоекономічних відносин.
4. Колізійне врегулювання відносин власності.
5. Правове регулювання іноземних інвестицій.

Тема 4 Порядок вирішення спорів за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів. Нотаріальні дії

1. Розгляд зовнішньоекономічних спорів у судовому порядку.

2. Визнання та виконання рішень іноземних судів.
3. Розгляд спорів в арбітражному порядку.
4. Поняття арбітражу та види арбітражних (третейських) судів.
5. Визнання та виконання арбітражних рішень.
6. Нотаріальні дії.

Тема 5 Поняття і особливості зовнішньоекономічного контракту

1. Поняття зовнішньоекономічного контракту.
2. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічного контракту.
3. Сторони зовнішньоекономічного контракту.
4. Форма зовнішньоекономічного контракту.
5. Колізійні норми щодо регулювання зовнішньоекономічного контракту.

Тема 6 Головні різновиди зовнішньоекономічного контракту та особливості правового регулювання різноманітних зовнішньоекономічних договорів

1. Договір міжнародної купівлі-продажу товару.
2. INCOTERMS (Інкотермс) як головне джерело регламентації міжнародної торгівлі.
3. Договір підряду (будівельного підряду).
4. Договір лізингу.
5. Договір комісії.
6. Інші договори, що опосередковують зовнішньоекономічні відносини.

Тема 7 Захисні застереження як умови зовнішньоекономічного контракту

1. Поняття захисного застереження.
2. Класифікація захисних застережень.
3. Валютно-цінове застереження як умова зовнішньоекономічного контракту.
4. Застереження про форс-мажор.
5. Арбітражне застереження.

Тема 8 Правове регулювання розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом

1. Загальний порядок здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом.
2. Документарний акредитив. Поняття і види.
3. Документарне інкасо. Поняття і види.
4. Комбінований порядок розрахунків.
5. Розрахунки платіжними дорученнями та платіжними вимогами-дорученнями.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН»

Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти слухачам у вивченні курсу «Правове регулювання міжнародних економічних відносин», а також у перевірці засвоєння ними певного матеріалу, уміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію та правильно застосовувати діюче законодавство.

Контрольна робота повинна бути виконана за одною із тем.

Остання цифра залікової книжки студента відповідає номеру теми, тобто:

1 – перша тема; 2 – друга тема; 0 – десята тема.

Заміна варіантів не допускається.

Варіант 1

1. Визначити поняття та види зовнішньоекономічної діяльності.
2. Проаналізувати загальний порядок здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом.
3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «CIF» (INCOTERMS 2010).

Варіант 2

1. Визначити поняття державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та проаналізувати засоби тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Дослідити документарний акредитив, його поняття та види.
3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «FCA» (INCOTERMS 2010).

Варіант 3

1. Проаналізувати зміст зовнішньоекономічних відносин.
2. Дослідити документарне інкасо, його поняття і види.
3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «CPT» (INCOTERMS 2010).

Варіант 4

1. Охарактеризувати методи правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
2. Проаналізувати арбітражне застереження як умову зовнішньоекономічного контракту.
3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «CIP» (INCOTERMS 2010).

Варіант 5

1. Визначити поняття та види джерел правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.

2. Проаналізувати валютно-цінове застереження як умову зовнішньоекономічного контракту.

3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «DAT» (INCOTERMS 2010).

Варіант 6

1. Проаналізувати поняття та види колізійних норм, типи колізійних прив'язок та порядок застосування колізійних норм.

2. Проаналізувати захисні застереження як умови зовнішньоекономічного контракту.

3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «DAP» (INCOTERMS 2010).

Варіант 7

1. Дослідити суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, поняття та види.

2. Проаналізувати джерела правового регулювання зовнішньоекономічного контракту.

3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «DDP» (INCOTERMS 2010).

Варіант 8

1. Проаналізувати правове становище іноземних контрагентів як учасників зовнішньоекономічних відносин.

2. Дослідити колізійні питання зовнішньоекономічного контракту.

3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «FAS» (INCOTERMS 2010).

Варіант 9

1. Проаналізувати колізійне врегулювання відносин власності та дослідити правове регулювання іноземних інвестицій.

2. Проаналізувати форму зовнішньоекономічного контракту.

3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «FOB» (INCOTERMS 2010).

Варіант 10

1. Проаналізувати порядок вирішення спорів за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів.

2. Проаналізувати поняття зовнішньоекономічного контракту.

3. Скласти проект зовнішньоекономічного контракту на умовах «CFR» (INCOTERMS 2010).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності.
2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. (Тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності).
3. Зміст зовнішньоекономічних відносин.
4. Методи правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
5. Поняття та види джерел правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
6. Міжнародні договори як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
7. Внутрішнє законодавство як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
8. Судова та арбітражна практика як джерело правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
9. Звичаї як джерела правового регулювання зовнішньоекономічних відносин.
10. Матеріально-правові норми.
11. Уніфіковані норми. Види уніфікованих норм.
12. Колізійні норми. Поняття та види.
13. Типи колізійних прив'язок.
14. Порядок застосування колізійних норм.
15. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та види.
16. Правове становище іноземних контрагентів.
17. Держава як учасник зовнішньоекономічних відносин.
18. Колізійне врегулювання відносин власності.
19. Правове регулювання іноземних інвестицій.
20. Розгляд зовнішньоекономічних спорів у судовому порядку.
21. Визнання та виконання рішень іноземних судів.
22. Розгляд спорів в арбітражному порядку.
23. Поняття арбітражу та види арбітражних (третейських) судів.
24. Визнання та виконання арбітражних рішень.
25. Нотаріальні дії.
26. Поняття зовнішньоекономічного контракту.
27. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічного контракту.
28. Сторони зовнішньоекономічного контракту.
29. Форма зовнішньоекономічного контракту.
30. Колізійні питання зовнішньоекономічного контракту.
31. Договір міжнародної купівлі-продажу товару.
32. Інкотермс як головне джерело регламентації міжнародної торгівлі.
33. Договір підряду (будівельного підряду).
34. Договір лізингу.

- 35. Договір комісії.
- 36. Інші договори, що опосередковують зовнішньоекономічні відносини.
- 37. Поняття захисного застереження.
- 38. Класифікація захисних застережень.
- 39. Валютно-цінове застереження як умова зовнішньоекономічного контракту.
- 40. Застереження про форс-мажор.
- 41. Арбітражне застереження як умова зовнішньоекономічного контракту.
- 42. Загальний порядок здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом.
- 43. Документарний акредитив. Поняття і види.
- 44. Документарне інкасо. Поняття і види.
- 45. Комбінований порядок розрахунків.
- 46. Розрахунки платіжними дорученнями та платіжними вимогами-дорученнями.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Господарський кодекс України// ВВР України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – ст. 144.
3. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 29. – ст. 377.
4. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР) . – 2005. – № 32. – ст. 422.
5. Господарське право України : підручник/ за заг ред. Д. В. Задихайло. – Харків: Право, 2013. – 987 с.
6. Хозяйственное право : учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменський, К. С. Хахулин и др.; под ред. В. К. Мамутова. – Київ: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.
7. Мілаш В. С. Підприємницький (комерційний) договір : поняття та правові особливості / В. С. Мілаш. – Полтава : АМСІ, 2004. – 145 с.
8. Мілаш В. С. Захисні застереження в зовнішньоекономічному договорі / В. С. Мілаш. – Полтава: АМСІ, 2004. – 180 с.
9. Щербина В. С. Господарське право : підручник / В. С. Щербина. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – 480 с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації та завдання
для практичних, самостійних занять та виконання контрольних робіт
із навчальної дисципліни

**«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН»**

*(для студентів денної та заочної форм навчання
усіх спеціальностей університету)*

Укладачі : **КИЛИМНИК** Інна Ігорівна,
ДОМБРОВСЬКА Алла Володимирівна

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*

Редактор *В. І. Шалда*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2018, поз. 315 М

Підп. до друку 13.08.2018. Формат 60 × 84/16.
Друк на різнографі Ум. друк. арк. 0,4.
Тираж 50 пр. Зам. № .

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.